

AUDIOVISUEL POLITIK OG MEDIEPOLITIK

EU's audiovisuelle politik er reguleret ved artikel 167 og 173 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Den vigtigste retsakt for den audiovisuelle politik er direktivet om audiovisuelle medietjenester, som i øjeblikket (2017) er ved at blive revideret. EU's vigtigste instrument til støtte for dette område (navnlig filmindustrien) vil være delprogrammet Media under Et Kreativt Europa. I henhold til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal »mediefrihed og mediernes pluralisme respekteres«.

RETSGRUNDLAG

Romtraktaten gav ikke EU nogen direkte beføjelser på området for audiovisuel politik og mediepolitik, og det samme gælder TEUF. Jurisdiktionen over mediepolitikken udledes i stedet af forskellige artikler i TEUF med henblik på at udforme politikker til de forskellige sektorer inden for medier og kommunikationsteknologi. Dette er nødvendigt som følge af medievarers og medietjenesteydelsers komplekse karakter, idet de hverken kan defineres som udelukkende kulturelle varer eller som kun økonomiske varer. Retsgrundlaget er indeholdt i TEUF i form af artikel 28, 30, 34, 35 (frie varebevægelser), artikel 45-62 (fri bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital), artikel 101-109 (konkurrencepolitik), artikel 114 (teknologisk harmonisering eller anvendelse af samme teknologiske standarder, f.eks. i internetproduktioner), artikel 165 (uddannelse), artikel 166 (erhvervsuddannelse), artikel 167 (kultur), og artikel 173 (industri).

MÅL

I henhold til artikel 167 i TEUF skal EU fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt støtte og udbygge medlemsstaternes indsats inden for kunstneriske og litterære frembringelser, herunder i den audiovisuelle sektor. EU's rolle på det audiovisuelle område er at skabe et europæisk indre marked for audiovisuelle tjenesteydelser. Det skal desuden tage hensyn til de kulturelle aspekter i alle sine politikker. Afgørelser træffes i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure.

RESULTATER

A. Lovgivningsmæssig ramme

1. Direktivet om audiovisuelle medietjenester

I 1980'erne førte nye udviklinger i sendeteknologien til en stigning i antallet af kommercielle TV-stationer i Europa og til, at deres udsendelser kunne modtages i flere lande. Heraf opstod et behov for fælles minimumsstandarder, der først blev fastlagt i direktivet om »fjernsyn uden grænser« (89/552/EØF). Med den første revision, der blev gennemført i 1997, blev »oprindelseslandsprincippet« indført, hvilket betyder, at tv-spredningsforetagender henhører under jurisdiktionen i den medlemsstat, hvor de er etableret. Med revisionen i

2007 blev der indført nye tjenester såsom »video on demand« (VOD), der er tilgængelig via internettet. Direktivet blev kodificeret i 2010 og omdøbt til »direktivet om audiovisuelle medietjenester« (AVMS-direktivet). De vigtigste elementer i direktivet er: 1) en omfattende ramme, som mindsker regelbyrden, men ikke desto mindre dækker alle audiovisuelle medietjenester, 2) moderniserede regler for TV-reklame, som forbedrer finansieringen af audiovisuelt indhold og 3) en forpligtelse til at tilskynde medietjenesteudbydere til at forbedre adgangen for syns- og hørehæmmede.

I Kommissionens rapport fra 2012 om anvendelse af direktivet om audiovisuelle medietjenester og i diskussionerne efter offentliggørelsen af Kommissionens grønbog fra 2013 »Forberedelse på en fuldt ud konvergeret audiovisuel verden: Vækst, kreativitet og værdier«, blev det klart, at audiovisuelle medietjenester er konvergerende, og at den måde, hvorpå disse tjenester anvendes og leveres, konstant ændrer sig i trit med den teknologiske udvikling.

I 2015 iværksatte Kommissionen en offentlig høring af interessenter, som blev fulgt op den 25. maj 2016 med et forslag til en Refit-vurdering af direktivet om audiovisuelle medietjenester med henblik på at ajourføre de lovgivningsmæssige rammer og holde trit med den seneste udvikling. Blandt de vigtigste elementer i forslaget var: 1) ændring af grænsen for kommerciel kommunikation fra 12 minutter pr. time til 20 % pr. dag mellem kl. 7 og kl. 23; 2) beskyttelse af mindreårige mod indhold, der »kan påvirke« dem, med samme regler for både traditionelle udsendelser og on-demand tjenester; 3) udvidelse af bestemmelserne om europæiske programmer til at omfatte on-demand tjenesteudbydere, som skal sikre, at europæiske værker udgør mindst 20 % af deres kataloger, og at disse værker får en passende fremtrædende plads; og 4) placering af videoudvekslingsplatforme under anvendelsesområdet for direktivet om audiovisuelle medietjenester med det mål at bekæmpe hadefuldt tale og beskytte mindreårige mod skadeligt indhold.

Både Parlamentet og Rådet er på nuværende tidspunkt i gang med at gennemgå Kommissionens forslag. Der foregår i øjeblikket (2017) forhandlinger under den almindelige lovgivningsprocedure med henblik på at nå frem til en aftale hurtigst muligt^[1]. Direktivet indeholder specifikke regler for beskyttelse af mindreårige både med hensyn til traditionelle udsendelser og VOD-tjenester. Disse regler suppleres af henstillingerne fra 1998 og 2006 vedrørende beskyttelse af mindreårige og menneskelig værdighed. I 2012 blev den europæiske strategi for at gøre internettet til et bedre sted for børn vedtaget, og den støttes under Connecting Europe-faciliteten i programmet for et bedre internet for børn (tidligere programmet »Safer Internet«).

2. Ophavsret på det digitale indre marked

EU arbejder nu på at modernisere reglerne om ophavsret på det digitale indre marked med henblik på at nå flere grundlæggende mål: 1) bedre adgang til indhold online på tværs af grænserne; 2) flere muligheder for [at anvende ophavsretsbeskyttet materiale inden for undervisning, forskning og kulturarv](#); 3) et mere velfungerende marked for ophavsret; og 4) gennemførelse af [Marrakesh-traktaten](#) i EU-retten. Der er forhandlinger i gang for at drøfte ophavsretspakken.

3. Den europæiske filmarv

EU skal tilskynde sine medlemsstater til at samarbejde om bevarelse og beskyttelse af den kulturarv, der er af europæisk betydning (artikel 167 i TEUF). Det anbefales medlemsstaterne metodisk at indsamle, katalogisere, bevare og restaurere Europas filmarv, så den kan gives videre til kommende generationer. Medlemsstaterne anmodes også om hvert andet år at

[1]Yderligere oplysninger om proceduren findes under procedure nr. [2016/0151\(COD\)](#).

rapportere om, hvad de har gjort i denne forbindelse, og Kommissionen udarbejder en gennemførelsesrapport på grundlag af disse oplysninger.

B. Et kreativt Europa

Delprogrammet Media under programmet Et Kreativt Europa er det femte flerårige program siden 1991 til støtte for den audiovisuelle industri. Det bygger videre på succesen fra sine forgængere, Media- og Media Mundus-programmet (2007-2013). Det samlede budget for Et Kreativt Europa beløber sig til 1,46 mia. EUR (2014-2020), hvilket er en budgetstigning på 9 % sammenlignet med de tidligere programmer. Mindst 56 % af dette beløb afsættes til delprogrammet Media. Det yder støtte og giver muligheder for finansiering af film og TV-projekter, biografnetværk, filmfestivaler, publikumsudvikling, uddannelsesforanstaltninger for branchefolk på det audiovisuelle område, adgang til markeder og distribution, udvikling af computerspil, onlinedistribution og internationale koproduktionsfonde. Kommissionen skal afgive en midtvejsevaluering af det nuværende program for Et Kreativt Europa 2014-2020 inden udgangen af 2017.

C. Mediekendskab og mediepluralisme

Mediekendskab er evnen til at få adgang til medierne, forstå og forholde sig kritisk til forskellige aspekter af medierne og medieindholdet samt kommunikere i forskellige sammenhænge. Det er en grundlæggende færdighed for den yngre generation og for voksne. EU mener, at mediekendskab spiller en vigtig rolle for et aktivt medborgerskab i nutidens informationssamfund. I Rådets konklusioner om udvikling af mediekendskab og kritisk tænkning gennem uddannelse og erhvervsuddannelse af 30. maj 2016 understreges det, at mediekendskab er vigtigere end nogensinde i en tid, der er så præget af internettet og sociale medier, og at det skal være en integreret del af uddannelse og videreuddannelse på alle niveauer.

Mediepluralisme vedrører behovet for gennemsigtighed, frihed og diversitet i Europas medielandskab. I begyndelsen af 2012 oprettede EU centret for mediepluralisme og mediefrihed ved Robert Schuman-centret for videregående studier, der er et forskningsinitiativ under Det Europæiske Universitetsinstitut i Firenze og medfinansieres af EU. Centret for mediepluralisme og mediefrihed er et yderligere skridt i Kommissionens løbende bestræbelser på at forbedre beskyttelsen af mediepluralisme og mediefrihed i Europa og på at finde frem til, hvilke foranstaltninger der på europæisk eller nationalt plan skal træffes for at fremme disse mål.

D. Andre initiativer

Under filmfestivalen i Cannes organiserer EU debatter og paneldiskussioner om forskellige emner såsom filmfinansiering, filmdistribution, publikumsudvikling og innovation. Det [Europæiske Filmforum](#) blev oprettet i 2015 og er en platform for struktureret dialog mellem de politiske beslutningstagere og den audiovisuelle sektor. I 2004 indførtes der en pris for nye talenter i EU, »New Talent in the EU«, for at skabe opmærksomhed omkring unge europæiske filminstruktører, der har fulgt en Media-støttet uddannelse. Prisen [European Border Breakers Award](#) gives til nye kunstnere og medfinansieres af programmet Et Kreativt Europa.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Parlamentet har understreget, at EU bør stimulere væksten og konkurrenceevnen i den audiovisuelle sektor og samtidig anerkende sektorens bredere betydning for beskyttelsen af kulturel mangfoldighed.

1. Den europæiske audiovisuelle industri

Med udgangspunkt i sin beslutning af 16. november 2011 om europæisk film i den digitale tidsalder^[2] giver Europa-Parlamentets i sin beslutning af 28. april 2015 om europæisk film i den digitale tidsalder^[3] udtryk for stærk støtte til europæiske filmskabere og fremhæver betydningen af den finansielle støtte, der ydes via Media-delprogrammet under Et Kreativt Europa. Betydningen af filmkundskab og publikumsudvikling understreges også.

Europa-Parlamentet behandler i sin beslutning af 11. september 2012 om onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union^[4] aspekter af ophavsret og udfordringerne i forbindelse med digital adgang til audiovisuelle værker og beskyttelse af ophavsrettigheder. En betænkning om gennemførelsen af programmet Et Kreativt Europa og dermed Media-delprogrammet blev bragt til afstemning i Kultur- og Uddannelsesudvalget (CULT) i januar 2017 og vedtaget på plenarmødet den 2. marts 2017^[5]. I betænkningen om gennemførelsen understregedes behovet for et passende budget og forenkede administrative procedurer med henblik på at opnå større virkning. Medlemmerne understregede også betydningen af at lette adgangen til finansiering for mindre organisationer eller projekter. Konklusionerne fra betænkningen om gennemførelse af Et Kreativt Europa kommer til at indgå i den midtvejsrapport, som vil blive forelagt af Kommissionen inden udgangen af 2017.

2. LUX-prisen

LUX-prisen, som blev oprettet af Europa-Parlamentet og første gang uddelt i 2007, sigter mod at fremme distributionen af europæiske værker i hele EU ved at tilvejebringe midlerne til undertekstning af film på EU's 24 officielle sprog, herunder på originalsproget og for døve og hørehæmmede. LUX-prisen fejrede i 2016 sit 10-års jubilæum med en samtidig visning af vinderen af LUX-prisen fra 2015 »[Mustang](#)« i hele EU og en særlig tale om »Europæisk films rolle i morgendagens Europa«, der blev holdt af den internationalt prisvindende filminstruktør Ken Loach til CULT-udvalget.

3. Direktivet om audiovisuelle medietjenester

I sine beslutninger om fjernsyn i 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne opfordrede Europa-Parlamentet gentagne gange til indførelse af fælles tekniske standarder for direkte satellittransmissioner og for HDTV. Direktivet om fjernsyn uden grænser vedtoges i 1989, og Parlamentet har bakket kraftigt op om det lige siden. Dette direktiv blev revideret i 1997 og 2007 og derefter omdøbt til direktivet om audiovisuelle medietjenester (medietjenestedirektivet). Vedtagelsen af direktivet var resultatet af forhandlinger mellem Parlamentet og Rådet, hvor der blev taget hensyn til størstedelen af de betænkeligheder, som Parlamentet havde givet udtryk for under førstebehandlingen.

Europa-Parlamentet har fulgt gennemførelsen af medietjenestedirektivet meget nøje. Parlamentet fremsætter i sin beslutning af 22. maj 2013 om gennemførelse af direktivet om audiovisuelle medietjenester^[6] en række bemærkninger og henstillinger, navnlig for så vidt angår tilgængelighed, fremme af europæiske audiovisuelle værker, beskyttelse af mindreårige, annoncering, fremtidige udfordringer og international konkurrence.

Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 4. juli 2013 om internetforbundet TV^[7] Kommissionen til at evaluere, i hvilket omfang det er nødvendigt at revidere direktivet

[2]EUT C 153 E af 31.5.2013, s. 102.

[3]Vedtagne tekster, [P8_TA\(2015\)0108](#).

[4]EUT C 353 E af 3.12.2013, s. 64.

[5]Vedtagne tekster, [P8_TA\(2017\)0062](#).

[6]EUT C 55 af 12.2.2016, s. 71.

[7]EUT C 75 af 26.2.2016, s. 141.

om audiovisuelle medietjenester og andre gældende krav i netværks- og medielovgivningen (f.eks. telekommunikationspakken). Behovet for revision vedrørte navnlig reglerne om søgemuligheder og adgang uden forskelsbehandling til platforme for indholdsudbydere og indholdsudviklere samt for brugere, udvidelse af begrebet platforme, og tilpasning af de eksisterende instrumenter til nye konstellationer, f.eks. udviklingen af internetforbundet TV.

Den 12. marts 2014 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning om forberedelse på en fuldt konvergeret audiovisuel verden^[8] (som en reaktion på Kommissionens grønbog om samme emne). Heri noterer Parlamentet sig konvergensen af markeder, understreger behovet for at bevare adgang og søgemuligheder og for at sikre mangfoldighed og finansieringsmodeller og analyserer infrastruktur og frekvenser, værdier og lovgivningsrammen.

Som opfølgningen på disse parlamentariske beslutninger og i lyset af den hurtige udvikling inden for den audiovisuelle sektor fremsatte Kommissionen den 25. maj 2016 et forslag til ændring af direktivet om audiovisuelle medietjenester. Inden for rammerne af den almindelige lovgivningsprocedure stemte Kultur- og Uddannelsesudvalget i sin egenskab af korresponderende udvalg om sin [betænkning](#) i april 2017 og besluttede at indlede interinstitutionelle forhandlinger med Rådet.

Katarzyna Anna Iskra
11/2017

[8] Vedtagne tekster, [P7_TA\(2014\)0232](#).